

УДК 351:316.42:396.1

В. В. Сичова,

д.держ.упр., проф.,

професор кафедри соціальної і гуманітарної політики ХарРІ НАДУ,

м. Харків;

Л. В. Гонюкова,

д.держ.упр., доц.,

професор кафедри державної політики

та управління політичними процесами НАДУ,

м. Київ

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Обґрунтовано залежність сталого суспільного розвитку в Україні від ступеню досягнення гендерного паритету. Доведено, що гендерна рівність потребує подолання негативних соціально-економічних наслідків як для жінок, так і чоловіків; є необхідною умовою економічного, соціального та політичного розвитку країни на засадах сталості. З'ясовано недоліки та запропоновано напрями удосконалення національного механізму забезпечення гендерної рівності в контексті сталого суспільного розвитку.

Ключові слова: гендерна рівність, сталий розвиток, індикатори соціально-економічного розвитку.

Забезпечення гендерної рівності є питанням соціальної справедливості щодо розподілу благ і доступу до ресурсів, необхідною компонентою економічного та соціального вимірів сталого суспільного розвитку. На сучасному етапі тривимірна модель розвитку цивілізації на засадах сталості (замість двовимірної, що базувалася на еколого-економічних вимірюваннях) перетворила соціальну складову, у т.ч. гендерну рівність як один із її обов'язкових індикаторів, на провідний чинник. Цим обумовлений невідомий інтерес до проблеми залежності сталого суспільного розвитку в Україні від ступеня досягнення гендерного паритету.

З другої половини 1990-х рр. предметом досліджень українських вчених були проблеми формування та реалізації гендерної політики (Л. Гонюкова, Н. Грицяк, Г. Даудова, І. Лазар, К. Левченко, Т. Мельник, Н. Оніщенко, М. Пірен, М. Попов), досягнення гендерної справедливості та рівності (Г. Бондар, О. Вілкова, І. Ілько, Л. Магдюк, Т. Марценюк, Т. Надвинична, А. Фурман). З початку XXI ст. серед соціальних складових сталого розвитку (Д. Аброськін,

М. Згуровський, Л. Масловська, Т. Маторина; Д. Прилуцький, Д. Шевчук) все більше уваги приділяється аналізу гендерного виміру суспільного розвитку (Г. Герасименко, О. Грішнова, К. Карпенко, Н. Лавриненко, С. Оксамитна). Разом із тим, дослідження взаємозв'язку гендерної рівності зі сталим суспільним розвитком в Україні не мають системного характеру.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності досягнення гендерної рівності для забезпечення сталого суспільного розвитку в Україні.

Гендерна компонента є складовою всього комплексу завдань розвитку суспільства. Серед індикаторів соціально-економічного розвитку в обов'язковому порядку з 2000 р. міститься гендерна рівність, що є важливою ознакою цивілізованості суспільства. У XXI ст. забезпечення гендерної рівності стало пріоритетним політичним напрямком розвитку світу. За українським законодавством, гендерна рівність визначається як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Тож під рівними правами жінок і чоловіків розуміється відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі; а під рівними можливостями жінок і чоловіків – рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків [11, ст. 1].

Соціальна складова сталого розвитку безпосередньо пов'язана з людським потенціалом, який наприкінці ХХ ст. визнано основною метою та головним чинником суспільного розвитку. У межах проекту Закону України про Концепцію переходу України до сталого розвитку (2000 р.) останній визначається як система взаємоузгоджених управлінських, економічних, соціальних, природоохоронних заходів, спрямованих на формування системи суспільних відносин на засадах довіри, партнерства, солідарності, консенсусу, етичних цінностей, безпечного навколишнього середовища, національних джерел духовності [7, с. 320]. Сталий розвиток, що означає досягнення стійкого економічного зростання за умов справедливого забезпечення потреб нинішнього і наступних поколінь; збереження та відновлення навколишнього середовища, передбачає активну участь всіх громадян та верств населення у його досягненні,

ліквідацію або обмеження нежиттєздатних моделей виробництва й споживання. У свою чергу, за умов досягнутого стійкого економічного зростання, передбачається справедливий розподіл його результатів для забезпечення нинішніх і майбутніх потреб людини, розвиток людського потенціалу, у т.ч. реалізація прав і можливостей жінок [2, с. 599-600].

Без досягнення гендерної рівності, що має сенс з економічної, соціальної та політичної точок зору, забезпечення сталого розвитку на сьогодні представляється неможливим. Збільшення чисельності економічно активного населення за рахунок розширення участі жінок у всіх сферах суспільства, використання потенціалу обох статей, сприяє економічному зростанню та сталому розвитку громад. Гендерна рівність має чисто економічний сенс, тому що країна, яка не використовує повною мірою потенціал усього населення, не може бути успішною економічно.

Жінки складають більше 50 % населення України, що потребує необхідності їхнього представництва на рівні прийняття політичних і економічних рішень, адекватного цьому співвідношенню. Так, у 2011 р. чисельність жінок в Україні була майже на 8 % більше, ніж чоловіків (відповідно, 24,6 млн осіб (53,9 %) та 21 млн осіб (46,1 %)) [3, с. 10-11]. Статистичні дані свідчать про зростання ролі жінок у суспільстві, їхнього внеску в економічний потенціал країни. Рівень економічної активності жінок у віці 15-70 років склав 58,4 % у 2010 р. [3, с. 92]. Сучасний рівень зайнятості українських жінок близький до середнього значення по Європейському Союзу (ЄС), перевищуючи аналогічний показник більшості країн Південної та Східної Європи, будучи значно нижче рівня зайнятості жінок у країнах Північної Європи. Утім, зростання рівня зайнятості жінок в Україні упродовж 2000-2011 рр. відбувається повільнішими темпами, ніж в середньому по ЄС, відповідно, на 2,4 % та 5–7 % [1, с. 9], що пояснюється значно нижчою межею пенсійного віку. Постіндустріальна стадія соціального розвитку на ринку праці надає спеціальні можливості для жінок, оскільки структура зайнятості населення змінюється в бік розширення праці у сфері послуг, формуються нові

моделі трудових відносин. Збільшення рівня зайнятості жінок сприятиме справедливому забезпеченню потреб як жінок, так і чоловіків, що відповідає ознакам сталого розвитку українського суспільства.

У контексті концепції сталого розвитку за підтримки ООН існує Програма людського розвитку, згідно з якою здійснюються моніторинг і підтримка розв'язання двох основних проблем – усунення бідності та сприяння сталому людському розвитку. Комісія ООН з питань сталого розвитку розробила систему індикаторів як реального механізму, що має сприяти інтеграції, балансу між економічними, соціальними й екологічними вимірами сталого розвитку. Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) як комплексний показник, який враховує не тільки економічний стан держави, а й рівень досягнень країни за трьома найважливішими напрямками людського розвитку: 1) забезпечення гідного рівня життя людини, що пов'язано з економічним станом держави і вимірюється показником ВВП, визначеним з урахуванням паритету купівельної спроможності долара США до національної валюти на душу населення, а також зайнятості населення; 2) досягнення довгого та здорового життя, що вимірюється показником очікуваної при народженні дитини тривалості життя, смертності при народженні дитини, забезпеченості чистою питною водою, що певною мірою визначається видатками держави на охорону суспільного здоров'я; 3) здобутих знань, що вимірюється рівнем грамотності дорослого населення, кількістю населення, яке навчається у навчальних закладах, охоплення населення вищою освітою, що визначається видатками держави на освіту. Так, за ІРЛП в рейтингу ООН Україна належить до другої групи високого ІРЛП: у 2012 р. (дані за 2010 р.) – 78 серед 187 країн (з показником 0.740). За рівнем життя (економічним розвитком) – до другої групи середнього ІРЛП (з показником 0.615), що негативно позначається на індексі розвитку людського потенціалу, відкидаючи нашу державу в рейтингу до середньостатистичних показників латиноамериканських держав [4].

З 2010 р. Програма ООН про людський розвиток стала містити серед обов'язкових показників індекс гендерної нерівності (ІГН) щодо величини гендерного розриву (gender gap) між чоловіками та жінками за чотирма

важливими індикаторами: економічна участь, рівень освіти, політичне представництво, здоров'я. Він вимірює різницю між можливостями жінок і чоловіків здобути освіту, а також обіймати посаду в секторах економіки й політики. Так, за визначеними індикаторами людського розвитку, у 2011 р., Україна посіла 57 сходинку в глобальному рейтингу 187 країн за індексом гендерної нерівності, у 2012 р. – 64 місце (серед 154 країн світу) [1, с. 7; 4]. З усіх чотирьох індикаторів найгірше місце Україна має у політичній сфері – представництво жінок на найвищих рівнях ухвалення рішень (106 місце). Згідно з останніми даними (31.03.2012 р.) інформаційної бази «Жінки у національних парламентах», сформованою Міжпарламентською спілкою, Україна перебуває на 122 місці серед 189 країн світу за кількістю жінок у парламенті (10 % депутатського корпусу). Даний показник ставить Україну позаду низки країн як у пострадянському просторі, так і серед сусідів із Східної Європи [6, с. 8]. Жінки в Україні представлені 12 % серед депутатів обласних рад, 23 % – районних рад, 28 % – міських рад, серед сільських та селищних рад, відповідно 51 % та 46 % [5]. У складі Кабінету Міністрів України до 2014 р. було лише 3 жінки-міністри, дві жінки – заступники міністра, одна жінка – керівник обласної державної адміністрації. Представництво жінок серед політичної еліти свідчить про глибоку гендерну нерівність в країні, незбалансованість міжстатевих відносин, відсутність рівноваги між жінками і чоловіками у політичній сфері. Отже, політична влада є в основному одностатевою і виконує чоловічу волю, а також пропонує чоловічі цінності й стандарти для всього суспільства, що складає загрозу сталому суспільному розвитку, обмежуючи вплив більшої частини суспільства – жінок – на прийняття політичних і управлінських рішень.

За даними Національного агентства України з питань державної служби станом на 01.01.2014 р. серед державних службовців жінки складають 72,8 %, чоловіки – 27,2 %; керівні посади обіймають 51,5 % жінок та 48,5 % чоловіків. Разом із тим простежується різке зменшення кількості жінок із зростанням категорії посади: з 65,2 % на посадах шостої категорії до 9 % – першої; переважна більшість жінок (81,5 %) працюють на посадах спеціалістів. Вплив

українських жінок на прийняття політичних та управлінських рішень вельми незначний, від чого втрачає все суспільство, бо не використовує їхні інтелектуальні ресурси й досвід. Вилучення гендерних питань з предметної сфери державного управління уповільнює розв'язання нагальних проблем. Ліквідація гендерної асиметрії в державному управлінні сприятиме налагодженню толерантності у спілкуванні чоловіків та жінок, підвищенню довіри між цими демографічними групами, обумовить взаємну повагу до різних поглядів і позицій та розуміння відмінностей досвіду і потреб кожної статі. Вищезазначене стане підставою для формування системи суспільних відносин на засадах довіри, партнерства, солідарності, консенсусу, етичних цінностей, що лежать в основі сталого розвитку.

Найкращі результати Україна має в рейтингу гендерної рівності в освіті: 23-є місце в 2010 р. [9]. Рейтинг гендерної рівності в освіті демонструє Україну як цивілізовану країну. 100% рейтинг грамотності, рівна початкова й середня освіта, більша кількість жінок із вищою освітою. Зростає питома вага жінок у навчальних закладах III–IV рівнів акредитації з 49,8 % (у 1995/1996 н.р.) до 53,8 % (у 2010/2011 н.р.), що свідчить про тенденцію зростання освітнього рівня жінок і дещо зменшення освітнього рівня чоловіків. Така ж тенденція простежується щодо збільшення кількості жінок кандидатів наук: серед вікової категорії до 30 років з 52,4 % (у 2000 р.) до 58,8 % (у 2010 р.), а особливо серед вікової категорії 41-50 років – з 38,7 % (у 2000 р.) до 52,4 % (у 2010 р.). Збільшилася й питома вага жінок серед докторів наук в Україні за 10 років з 2000 р.: майже на 18 % у віковій категорії 31-40 років – з 25 % (у 2000 р.) до 42,9 % (у 2010 р.), навіть у віковій категорії 56-60 років – з 15,1 % (у 2000 р.) до 22,7 % (2010 р.) [3, с. 53-54]. Упродовж 2004– 2011 рр. чисельність зайнятих жінок з повною вищою освітою збільшилася, сягнувши 30 % загальної зайнятості жінок (у 2004 р. – 22,9 %). Нині понад 56 % зайнятих жінок мають вищу освіту (включаючи повну, базову та неповну вищу освіту). Освітній рівень чоловіків істотно нижче – 41,2 %: повну вищу освіту мають лише 24,4 %, неповну/базову – 16,8 % зайнятих чоловіків [1, с. 55]. Між тим в освітній сфері

існує нерівність можливостей у жінок і чоловіків робити свій внесок у національний, політичний, соціальний, економічний і культурний розвиток. Справа в тому, що жінки позбавлені можливості брати участь в розподілі владного ресурсу в даній сфері: кількість жінок у керівництві вищими навчальними закладами залишається вельми незначною.

За рейтингом гендерної рівності щодо економічних можливостей для жінок, Україна посіла набагато нижчу сходинку: 43-є місце у 2010 р. серед 135 країн світу [9]. Середня заробітна плата жінок в Україні, за підсумками 2011 р., на 8 % менша, ніж у чоловіків; гендерний розрив у зарплатах у 2010 р. був 22,2 % [1, с. 52]. Перевищення різниці в зарплаті чоловіків і жінок в деяких областях України на 30 % у 2011 р. (особливо в сільській місцевості [1, с. 71]) дало підстави національному координатору Міжнародної організації праці в Україні В. Костриці стверджувати, що гендерна рівність в Україні існує тільки «на папері» [8]. Пенсія українських жінок, за прогнозом, через 20 – 30 років становитиме в середньому 40 – 50 % пенсії чоловіків. Маючи в цілому нижчий рівень особистих доходів, жінки закономірно стикаються з вищими ризиками бідності, потрапляючи до складу вразливих категорій населення. Саме жінки становлять переважну більшість малозабезпеченого населення, що звертається по соціальну допомогу держави [1, с. 72].

Існують також відмінності в якісних характеристиках зайнятості і соціальному статусі жінок і чоловіків. Жінки володіють лише 22% бізнесу і керують 6% великого бізнесу в Україні. Відтак, їм важче отримати кредит, оскільки вони мають менше ресурсів, які вони можуть дати у заставу [13, с. 19]. Проблема гендерної нерівності за доходами вважається однією з ключових, оскільки обмежує можливості реалізації всіх життєвих потреб, є прямою загрозою розвитку людського потенціалу, а значить, сталому розвитку суспільства в цілому.

Однією з основних тем обговорення конференції ООН зі сталого розвитку «Ріо+20» (Ріо-де-Жанейро, 2012), де була представлена й Україна, стала проблема подолання бідності. В Україні жінки належать до групи підвищеного

ризика бідності (особливо сільські). Обмежений доступ сільських жінок до банківських кредитних ресурсів та користування ними, до нових технологій, неможливість придбати технічні засоби для ведення господарства перетворює їх на особливу групу ризику, збільшуючи частку бідного сільського населення до 32% (що на 8% вище, ніж в середньому в Україні). Враховуючи, що в багатьох галузях бюджетної сфери України в основному зайняті жінки (70 – 90 %), саме вони більше зіштовхуються з ризиками бідності в контексті останніх ініціатив уряду (27.03.2014 р.), що передбачають скорочення працівників бюджетної сфери [13, с. 19-20].

Водночас чоловіки в більшій мірі представлені не лише серед найбагатших, але й серед найбідніших, маргінальних прошарків населення, в той час як жінки становлять більш однорідну сукупність з точки зору майнового стану [1, с. 77]. Тож суспільний розвиток на засадах сталості залежить не лише від подолання негативних соціально-економічних наслідків для жінок, але й для чоловіків.

У рейтингу гендерної рівності за показниками здоров'я й виживання Україна у 2010 р. знаходилася на 56-му місці [9]. Негативний вплив навколишнього середовища на жінок, у т.ч. на їхню репродуктивну функцію, є серйозною загрозою для сталого розвитку українського суспільства. Втім в Україні тривалість життя жінок на 11-12 років перевищує відповідний показник у чоловіків. (удвічі більше, ніж у розвинутих країнах). Наслідком передчасної смертності та надсмертності чоловіків стало скорочення чисельності населення з деформацією статево-вікової структури. Негативні кількісні та якісні зміни населення України, спричинені передчасною смертністю, зумовлюють загрозу національній безпеці в економічній (зменшення частки економічно активного населення, погіршення добробуту людини / сім'ї / країни), у демографічній (порушення механізму відтворення населення), у військовій (зменшення контингенту для забезпечення обороноздатності країни), у соціальній (сирітство, виховання дітей у неповних сім'ях, погіршення матеріального стану сімей) сферах. За такої ситуації основною метою діяльності держави стає

підтримання необхідного базового рівня, а не прогресивний розвиток [12, с. 110]. Існуюча проблема не лише відкидає нашу країну на декілька сходинок нижче за індексом людського розвитку, але й становить загрозу сталому розвитку українського суспільства.

Забезпечення гендерної рівності є ціллю № 3 серед «Цілей розвитку тисячоліття» (2000 р.). У рамках цієї мети, завданнями до 2015 року для України є забезпечення гендерного співвідношення не менше 30 % : 70 % жінок і чоловіків у представницьких органах влади та на вищих щаблях виконавчої влади, а також скорочення наполовину розриву в доходах жінок і чоловіків (індикатором визначено співвідношення середнього рівня заробітної плати жінок і чоловіків). Досягнення відповідних індикаторів стало ключовим завданням Державної програми забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 р., а також регіональних програм соціально-економічного розвитку.

Адміністративна реформа уряду (грудень 2010 р.) суттєво послабила національний механізм забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Так, після розформування Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту, передачі його функції з питань запровадження гендерної рівності до Міністерства соціальної політики, цілий рік статус і функції підрозділу, відповідального за гендерну політику, залишалися невизначеними. Через це в Україні Державну програму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 р. затвердили лише через три роки (у вересні 2013 р.) після припинення дії попередньої програми. Хоча в ній передбачені кошти на проведення досліджень за темою «Ефективна гендерна політика – запорука сталого економічного розвитку країни», в Україні існує гендерний дисбаланс у політичній, управлінській, освітній, економічній сферах, що негативно впливає на розвиток українського суспільства на засадах сталості.

Ситуація ускладнюється тим, що сьогодні в системі державного управління відсутні орган чи структура / підрозділ, які б мали опікуватися питаннями сталого розвитку та виконанням Україною взятих на себе відповідних зобов'язань. Так, в Україні з 1997 р. в основному існували консультативно-дорадчі органи при

Кабінеті Міністрів України – Національна комісія сталого розвитку (1997 – 2003 рр.), Національна рада із сталого розвитку (2009 – 2013); при Президентові України – Національна рада зі сталого розвитку (2003 – 2007 рр.), Національна рада з питань культури і духовності (2005 – 2010 рр.), Національна рада з питань науки, інновацій та сталого розвитку (2009-2010 рр.). Лише в 2001 – 2003 рр. в структурі Апарату Ради Національної безпеки і оборони України існувало Управління стратегії сталого розвитку – орган державного управління.

В Україні питання сталого розвитку почали пов'язувати з духовністю та єдністю суспільства з 2005 р., а усвідомлення необхідності переходу до тривимірної моделі сталого розвитку (з урахуванням соціальної складової), по суті, відбулося в 2009 р. [10, ст. 3]. Проте Національна рада із сталого розвитку до 2013 р. не містила завдання досягнення гендерного паритету в усіх сферах суспільства, не мала функції контролю за індексом гендерної нерівності.

Сталий суспільний розвиток в Україні неможливий без гендерної рівності, яка має сенс з економічної, соціальної та політичної точок зору. Її забезпечення в різних сферах українського суспільства потребує подолання негативних соціально-економічних наслідків не лише для жінок, але й для чоловіків.

Вбачається за доцільне відновлення консультативно-дорадчого органу для координації розробки та впровадження Концепції і Національної стратегії сталого розвитку України з урахуванням гендерної компоненти, наявність якої прискорить встановлення соціальної справедливості щодо розподілу благ і доступу до ресурсів жінок і чоловіків. А також спеціального органу / структури державного управління з завданнями моніторингу, контролю за досягненням гендерного паритету в усіх сферах суспільства, що сприятиме управлінню суспільним розвитком на засадах сталості.

Подальші дослідження в цьому напрямку будуть містити аналіз діяльності органів державного управління в частині виконання завдання із забезпечення гендерної рівності в економічній, освітній, політичній сферах і сфері охорони здоров'я в Україні, а також функції контролю за досягненням відповідних індикаторів в контексті сталого суспільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Аналітичне дослідження участі жінок у складі робочої сили України [Електронний ресурс] : звіт / наук. кер. проекту Е. М. Лібанова. – К., 2012. – 212 с. – Режим доступу : http://www.idss.org.ua/monografii/2013_ua_womens%20participation.pdf.
2. Гусєв В. О. Сталий розвиток / В. О. Гусєв, О. О. Мужилко // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. кол. : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) [та ін.], 2011. – С. 599–601.
3. Жінки і чоловіки в Україні : стат. зб. / Державна служба статистики України ; відповід. за вип. І. В. Калачева. – К., 2011. – 108 с.
4. Індекс розвитку людського потенціалу 2013 (рейтинг України). – Режим доступу : <http://infolight.org.ua/content/indeks-rozvitku-lyudskogo-potencialu-2013-reyting-ukrayini>.
5. Концепція Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 р. № 1002. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>.
6. Марценюк Т. Українська політика – іменник нежіночого роду? [Електронний ресурс] / Т. Марценюк // Критика. – 2012. – № 7-8 (липень-серпень) – С. 8–12. – Режим доступу : http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2017/1/Martseniuk_Ukrainska%20polityka.pdf.
7. Михненко А. М. Концепція сталого розвитку / А. М. Михненко, В. І. Козак // Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. кол. : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) [та ін.], – 2011. – С. 319–323.
8. Мінсоцполітики: Зарплата жінок в Україну в минулому році була на 8% менша, ніж у чоловіків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/minsotspolitiki-zarplata-zhenshchin-v-ukraine-v-proshlom-godu-06032012142700>.
9. Пиркало С. Чому українкам краще, ніж італійкам [Електронний ресурс] / С. Пиркало // Українська правда. – 2010. – 19 жовт. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/inozmi/bbc/2010/10/19/5492410/>.
10. Положення про Національну раду із сталого розвитку України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 р. № 997. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997-2009-%D0%BF>.
11. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків [Текст] : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – N 52. – Ст. 561.
12. Рингач Н. О. Погляд на проблему передчасної смертності населення України крізь призму національної безпеки / Н. О. Рингач // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 1 (6). – С. 102–111.
13. Україна. Національний огляд виконання Пекінської декларації та Платформи дій (1995 р.) та заключних документів XXIII спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН (2000 р.) у контексті двадцятої річниці IV Всесвітньої конференції зі становища жінок та ухвалення Пекінської декларації та Платформи дій у 2015 р. (квітень 2014) [Електронний ресурс] / Міністерство соціальної політики України, за сприяння Програми «ООН Жінки» в Україні та Представництва Фонду Фрідріха Берта. – К., 2014. – Режим доступу : mlsp.kmu.gov.ua/document/161464/t.doc.

Sychova V. V., Gonyukova L. V. Gender Equality as Factor of Sustainable Social Development in Ukraine.

The paper substantiates the relationship between the sustainable social development in Ukraine and the degree of gender parity. It has been proved that gender equality requires elimination of socio-economic consequences both for females and males; it is a prerequisite for the country's economic, social, and political development on the principles of stability. The drawbacks

have been identified, and the areas for improvement of the national mechanism of gender equality in the context of sustainable social development have been suggested.

Key words: gender equality, sustainable development, socio-economic development indices.

Сычова В. В., Гонюкова Л. В. Гендерное равенство как фактор обеспечения устойчивого общественного развития в Украине.

Обоснована зависимость устойчивого общественного развития в Украине от степени достижения гендерного паритета. Доказано, что гендерное равенство требует преодоления негативных социально-экономических последствий как для женщин, так и мужчин; является необходимым условием экономического, социального и политического развития страны на принципах устойчивости. Определены недостатки и предложены направления совершенствования национального механизма обеспечения гендерного равенства в контексте устойчивого общественного развития.

Ключевые слова: гендерное равенство, устойчивое развитие, индикаторы социально-экономического развития.